

Assen, 4 november 2025
Ons kenmerk: 1001982

MAATWERKBESLUIT BESLUIT VAN DE GEDEPUTEERDE STATEN VAN DRENTH

Maatwerkhouders: Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren
Activiteit: Het zich buiten de bebouwde kom bevinden met vangkooien die geschikt en bestemd zijn voor het vangen van verwilderde katten.
Locatie: Provincie Drenthe met uitzondering van bestemming natuur (toegelicht in bijlage 1)

Aanvraag

Op 31 januari 2025 hebben wij een verzoek ontvangen tot het stellen van maatwerkvoorschriften over het buiten de bebouwde kom gebruik maken van vangkooien die geschikt en bestemd zijn voor het vangen van verwilderde katten. De aanvraag heeft betrekking op de gehele provincie Drenthe, met uitzondering van gebieden die een natuur bestemming hebben.

Besluit

Gedeputeerde Staten van Drenthe hebben, met inachtneming van de artikelen 11.31 van het en 11.72 van het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: Bal), besloten aan de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren op basis van bijgevoegde motivering (zie bijlage 1) een maatwerkbepaling, zoals bedoeld in artikel 4.5 van de Omgevingswet (Ow) te verlenen voor wat betreft de verbodsbepalingen genoemd in:

- Artikel 11.72, van het Bal waarbij het gaat om:
Lid 1. Het is verboden zich buiten gebouwen te bevinden met een of meer van de volgende middelen of met materialen waarmee die middelen direct kunnen worden gemaakt, als moet worden aangenomen dat die middelen of materialen zullen worden gebruikt voor het doden of vangen van dieren:
 - e. vangkooien, met uitzondering van vangkooien geschikt en bestemd voor het vangen van verwilderde katten en verwilderde duiven binnen de bebouwde kom

Voorschriften

1. Dit maatwerkbepaling wordt specifiek toegewezen aan de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren ten behoeve van het steriel maken van zwervkatten of verwilderde katten;
2. Dit maatwerkbepaling kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de maatwerkhouders of haar rechtsopvolgers of in opdracht van het maatwerk houdend handelende (rechts)personen. De maatwerkhouders of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van dit maatwerkbepaling;
3. Dit maatwerkbepaling geeft toestemming voor het buiten de bebouwde kom onder zich mogen hebben van een vangkooi geschikt en bestemd voor het vangen van zwervkatten of verwilderde katten;
4. Het maatwerkvoorschrift wordt verleend voor het gehele grondgebied van de provincie Drenthe, met uitzondering van gebieden die een natuur bestemming hebben.
5. Er mag slechts gebruik gemaakt worden van dit maatwerkbepaling mits er schriftelijke toestemming is van de grondgebruiker. Uit deze schriftelijke verklaring dient te blijken dat de uitvoerder toestemming heeft om op de betreffende gronden zwervkatten of verwilderde katten te vangen.
6. Iedere geplaatste vangkooi dient binnen 24 uur gemeld te worden bij de provincie Drenthe door middel van het meldingsformulier op www.provincie.drenthe.nl/meldenfaunabeheer, onder vermelding van het RD-coördinaat van de locatie.

- A. De vangkooi dient geplaatst te worden binnen een straal van 10 meter van de opgegeven coördinaat.
 - B. Bij iedere melding dient tevens het type vangmiddel of kooi te worden opgegeven. Dit vangmiddel moet legaal zijn onder de Omgevingswet en specifiek bedoeld zijn voor het vangen van zwervkatten of verwilderde katten
 - C. Indien een vangkooi wordt verplaatst, dient ook de nieuwe locatie binnen 24 uur gemeld te worden, opnieuw met de bijbehorende RD-coördinaat.
7. Elke vangkooi dient duidelijk zichtbaar voorzien te zijn van contactgegevens van de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren
 8. Vangacties mogen onder dit maatwerkbesluit uitsluitend worden uitgevoerd na zonsopkomst en voor zonsondergang. In de nachtperiode dient de kooi te worden verwijderd of dusdanig te worden afgesloten dat er geen dieren gevangen kunnen worden.
 9. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van de volgende documenten (papier of digitaal) op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren:
 - A. Een afschrift van dit besluit;
 - B. Een grondgebruikersverklaring zoals bedoeld in voorschrift 5
 10. Dit maatwerkbesluit geldt vanaf één dag na de datum van verzending van dit besluit tot en met 31 januari 2030;
 11. De volgende bijlagen zijn onderdeel van dit besluit:
 - A. BIJLAGE 1: MOTIVERING VAN HET BESLUIT
 - B. Hamelers (Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren), 2024. "Handboek zwervkatten en kittenopvang"
 - C. Willemsen (Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren), 14 mei 2024. "Gedragscode TNR"
 - D. De aanvraag van 31 januari 2025 en de aanvullingen per mail d.d. 24 oktober 2025.

Gedeputeerde Staten voornoemd,
namens dezen,

drs. M. Middel,
Themamanager Vergunningverlening, Toezicht & Handhaving

Afschrift aan:

- Vergunninghouder (digitaal).

Bezwaar

Bent u het niet eens met dit besluit, dan kunt u binnen zes weken na de dag van verzending ervan, hiertegen een bezwaarschrift indienen bij het college van Gedeputeerde Staten van Drenthe. De dag van verzending is de dagtekening van het besluit. Voor meer informatie over het indienen van een bezwaarschrift verwijzen wij u naar www.provincie.drenthe.nl/bezwaarprocedure.

BIJLAGE 1: MOTIVERING VAN HET BESLUIT

1. Verzoek maatwerkvoorschriften

1.1. Verzoek

Op 25 januari 2025 is door ons een verzoek ontvangen tot het stellen van een maatwerkvoorschrift over het onder zich hebben van vangkooien buiten de bebouwde kom bestemd en geschikt voor het vangen van zwervkatten of verwilderde katten ten behoeve van het uitvoeren van populatiebeheer. Het verzoek heeft betrekking op de artikelen 11.22 en 11.72 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal).

De aanvraag is ingediend door de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren, Regulusweg 11, 2516 AC 's Gravenhage.

1.2. Motivering aanvraag

De aanvrager motiveert dat het maatwerkbesluit nodig is om zwervkatten of verwilderde katten te vangen buiten de bebouwde kom ten behoeve van het steriliseren van zwervkatten of verwilderde katten om voortplanting en daarmee vergroting van een groep verwilderde katten tegen te gaan en uiteindelijk te laten verdwijnen. Populaties verwilderde katten breiden zich in een geschikte leefomgeving doorgaans snel uit. De belangrijkste problemen die hiermee gemoeid zijn, zijn aantasting van het dierenwelzijn en overlast. Doorgaans is er sprake van een wisselwerking tussen dierenwelzijn en overlast. Zo is de mentaliteit van omwonenden vaak niet diervriendelijk als veel overlast wordt ervaren.

1.3. Verzochte maatwerkvoorschriften

Er wordt verzocht om met een maatwerkbesluit toestemming te verlenen om onderstaande mogelijk te maken:

- Het onder zich hebben van vangkooien geschikt en bestemd voor het vangen van verwilderde katten buiten de bebouwde kom.

1.4. Locatie

De aanvraag is gedaan voor de gehele provincie Drenthe, met uitzondering van gebieden met de bestemming natuur.

2. Procedurele aspecten

2.1. Bevoegd gezag

Gelet op artikel 11.24 van het Bal zijn Gedeputeerde Staten van de Provincie Drenthe bevoegd om op het verzoek tot het stellen van maatwerkvoorschriften te beslissen.

2.2. Maatwerkmogelijkheid

Op grond van artikel 11.31 van het Bal kan met een maatwerkvoorschrift worden afgeweken van paragraaf 11.2.8. van het Bal.

2.3. Reguliere procedure

Een besluit op een aanvraag om een maatwerkvoorschrift wordt voorbereid met de reguliere procedure als bedoeld in de Algemene wet bestuursrecht.

3. Overwegingen

3.1. Verwilderde kat

Verwilderde katten zijn in Nederland van oorsprong exoot. Het zijn afstammelingen van katten die als huisdier gehouden worden. Doordat ze buiten zijn geboren of al lange tijd buiten leven, hebben ze meer natuurlijk gedrag ontwikkeld. Het verwilderen van katten gaat snel, omdat de kat genetisch gezien nog dicht bij zijn wilde voorouders staat. De mate van verwildering wordt ook wel de 'wild factor' van de kat genoemd en verschilt per individu. Sociaal gedrag van katten naar mensen is aangeleerd en verdwijnt bij verwildering ook.

Verwilderde katten leven vaak in groepen in de buurt van bebouwing. Alleen katten die in natuurgebieden leven waar sprake is van een schaars voedselaanbod, houden er buiten de paartijd een solitaire levenswijze op na. Plekken met een ruim voedselaanbod en goede schuilmogelijkheden - zoals steden, boerderijen, industrieterreinen en campings - stimuleren daarentegen de vorming van groepen katten. De grootte van zo'n groep wordt bepaald door de mate waarin voedsel en schuilmogelijkheden aanwezig zijn.

De verwilderde kat geniet geen specifieke soortbescherming op grond van de Omgevingswet. Het betreft geen soort die op grond van de Europese Habitatrichtlijn is beschermd. Ook is het geen soort die op grond van artikel 11.54 van het Bal is aangewezen als 'andere soorten' waarvoor een vergunningplicht geldt. Voor de verwilderde kat is in artikel 11.72, eerste lid, onder e van het Bal gespecificeerd dat het gebruik van een vangkooi is toegestaan binnen de bebouwde kom. Dit betekent echter niet dat de verwilderde kat zondermeer gevangen mag worden. Het Bal bevat verschillende (algemene) regels die van toepassing zijn op onbeschermd en schadeveroorzakende soorten. Onder meer geldt ook voor deze soort altijd de plicht om het onnodig lijden van dieren bij vangen of doden te voorkomen, zoals benoemd in artikel 11.28 van het Bal.

3.2. Belangen

In een geschikte leefomgeving groeien populaties verwilderde katten snel. Deze toename veroorzaakt problemen op het gebied van dierenwelzijn en overlast. Naarmate de hinder toeneemt, neemt de diervriendelijke houding van omwonenden doorgaans af.

Verwilderde katten leven in een onnatuurlijke situatie. Ze zijn deels afhankelijk van mensen, bijvoorbeeld door beschutting en voedsel uit afval, maar door hun schuwe aard niet geschikt om als huiskat te leven. De opvang van deze dieren is daardoor lastig te realiseren.

Het verminderen van de populatie draagt bij aan het beperken van overlast en het verbeteren van dierenwelzijn. Door sterilisatie neemt territoriaal gedrag zoals vechten, krabben en markeren af, wat leidt tot minder geluidsoverlast, verwondingen en stank.

Een aanzienlijk deel van de verwilderde katten leeft in het buitengebied, waar zij kunnen jagen op kleine zoogdieren en (jonge) vogels, waaronder mogelijk beschermde soorten. Hierdoor kunnen verwilderde katten negatieve effecten hebben op de lokale flora en fauna. Door dieren te vangen, te steriliseren en niet terug te plaatsen in kwetsbare gebieden, zou dit ten goede komen aan de natuur doordat er minder (beschermde) soorten te prooi zouden vallen aan verwilderde katten.

TNR-activiteiten dragen zo bij aan het beschermen van wilde flora en fauna, het in stand houden van natuurlijke habitats en het verbeteren van dierenwelzijn. Deze maatregelen zijn daarmee in het algemeen belang en noodzakelijk voor een evenwichtige en duurzame omgang met verwilderde kattenpopulaties.

3.3. Methode en alternatieven

Het onder zich hebben van vangkooien bestemd en geschikt voor het vangen van verwilderde katten is nodig om te kunnen werken volgens de TNR-methode. TNR is de afkorting van trap, neuter and return en betekent in het Nederlands: vangen, steriel maken en terugplaatsen. Wetenschappers zoals Roger Tabor hebben aangetoond dat dit de meest effectieve en diervriendelijke methode is om zowel overlast als dierenleed te bestrijden. Sinds 1980 werken organisaties in binnen- en buitenland volgens deze methode. Bij toepassing van TNR wordt na vijf tot tien jaar het aantal verwilderde katten minder en neemt ook het aantal kittens dat jaarlijks opgevangen moet worden af. Met deze methode kunnen de verwilderde katten in hun eigen leefgebied blijven.

Een alternatief zou zijn om ze te euthanaseren of ze noodgedwongen in gevangenschap te laten leven. Deze methoden zijn echter dierenvriendelijker. Daarnaast blijkt het weghalen van katten uit een groep niet effectief te zijn doordat er vervolgens nieuwe katten tot de groep toetreden. Bij het alternatief om niets te doen, blijft de populatie verwilderde katten groeien waar (nog) geschikt leefgebied is.

3.4. Onnodig lijden

Op grond van artikel 11.28 van het Bal geldt voor eenieder die een dier doodt of vangt, de verplichting om te voorkomen dat het dier onnodig lijdt. Dit geldt dus ook bij het vangen van verwilderde katten en hiermee is rekening gehouden bij de beoordeling van de aanvraag om maatwerkvoorschriften. Als met een maatwerkvoorschrift of maatwerkregel wordt afgeweken van het eerste lid van 11.72 (Bal), wordt rekening gehouden met het voorkomen van onnodig lijden bij het te doden of te vangen dier.

Het in dit besluit genoemde middel, vangen met vangkooi en daarna steriliseren is voor het beperken van de populaties van wilde katten het meest effectieve middel dat bovendien ook vanuit dierenwelzijn te prefereren is boven meer dierenvriendelijke methodes zoals het vangen met netten of vangstokken. Dit leidt vaak tot veel stress en verwondingen bij de kat.

3.5. Zorgplicht

Naast de handeling waarvoor de aanvrager het maatwerkvoorschrift heeft aangevraagd kunnen ook andere soorten worden aangetroffen tijdens het vangen of uitzetten van de verwilderde katten. Artikel 11.27 van het Bal gebiedt eenieder voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende planten en dieren en hun directe leefomgeving. Activiteiten of handelingen die leiden tot negatieve effecten op in het wilde levende plant- of diersoorten dienen achterwege gelaten te worden, of zo uitgevoerd te worden waardoor de effecten worden beperkt of ongedaan gemaakt.

Maatregelen die genomen worden om bijvangst te voorkomen en daarmee schadelijke effecten voorkomen op in het wild levende dieren of planten van soorten die van nature in Nederland voorkomen, genoemd in de bijlagen II, IV en V bij de habitatrichtlijn en dieren of planten van soorten, genoemd in bijlage IX of in de rode lijsten, bedoeld in artikel 2.19, vijfde lid, onder a, sub 3°, van de omgevingswet, zijn als volgt:

2. Er wordt niet gevangen in gebieden met een natuur bestemming;
3. Er wordt overdag gevangen;
4. Er dient als lokmiddel gebruik gemaakt te worden van voedsel dat graag gegeten wordt door katten.;
5. Er wordt indien noodzakelijk meerdere keren per dag de vangkooi gecontroleerd op aanwezigheid van dieren;
6. Er wordt alleen gevangen als verwilderde katten daadwerkelijk aanwezig zijn.

Behalve deze maatregelen is de ervaring dat er geen marterachtigen gevangen zijn in het verleden bij het gebruik van vangkooien geschikt voor katten. Er zijn alleen twee meldingen van egels in de afgelopen jaren, waarbij het gaat om honderden katten die gevangen zijn. Gezien deze ervaringen en de voorgenomen maatregelen zal met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid de voorgestelde manier van werken de negatieve effecten op beschermde soorten door bijvangst voorkomen of tot een voldoende minimum beperken. Een vooronderzoek naar het voorkomen van bovengenoemde beschermde soorten wordt daarom niet nodig geacht.

3.6. Beoordeling verzoek

Er is verzocht een vangkooi onder zicht te mogen hebben buiten de bebouwde kom geschikt en bestemd voor het vangen van verwilderde katten, met uitzondering van natuurgebieden.

Het onder zich hebben van vangkooien is beperkt in de wet en alleen toegestaan bij vangkooien geschikt en bestemd voor verwilderde katten of duiven binnen de bebouwde kom. Deze beperking heeft als doel om onnodig lijden van dieren en bijvangst te voorkomen.

Verwilderde katten veroorzaken overlast voor omwonenden en kunnen zelf leed ondervinden doordat omwonenden dieronvriendelijk kunnen zijn bij overlast. Deze problemen spelen zowel binnen als buiten de bebouwde kom. Om schade tegen te gaan is de meest effectieve methode gebleken om ze te vangen en vervolgens te steriliseren zodat geen nakomelingen meer kunnen worden voortgebracht. De vangkooi zal hiervoor worden ingezet. De vangkooi is zoals eerder beschreven de meest diervriendelijke wijze van vangen van verwilderde katten. Buiten de bebouwde kom is er mogelijk meer kans op bijvangst. Gezien de maatregelen die getroffen worden, zoals eerder beschreven, is er een zeer geringe kans op bijvangst.

Gelet op bovenstaande achten wij het acceptabel om toestemming te verlenen om af te wijken van artikel 11.72, lid 1, onder e van het Bal.

4. Conclusie

Op basis van voorgaande motivering en overwegende:

7. De noodzaak van het beheersen van verwilderde katten;
8. Het ontbreken van geschikte alternatieven;
9. De verplichting om onnodig lijden te voorkomen;
10. De afweging van relevante belangen.

Gelet op de natuurbescherming, het beschermen van de gezondheid en het beschermen van het milieu,

Concluderen wij dat het gevraagde maatwerkvoorschrift verleend kan worden.